

СРПСКИ БИОГРАФСКИ РЕЧНИК

7

Мл—Пан

НОВИ САД
2018

достојницима у једној повељи угарског краља Владислава II.

ИЗВОРИ: J. Engel, *Geschichte des Ungarischen Reichs und seiner Nebenländer I*, Halle 1797, 42, 129, 158; G. Fejér, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis VII/3*, Budae 1835, 88—91; L. Thallóczy, S. Horváth, *Jajca (banság, vár és város) története 1450—1527*, Budapest 1915, 121.

ЛИТЕРАТУРА: Сима Ђирковић, *Средњи век, Шабац у прошлости*, I, Шабац 1970, 104, 113; P. Engel, *Középkori magyar genealógia*, Magyar Középkori Adattár, CD-Rom, Budapest 2001, tábla: *Kendefi (Kenderesi, Malomvízi)*.

А. Крсчић

Никола Косијер (Поповић), дијак (? — ?), Зета, 1485—1527.

Потиче из племена Косијери, североисточно од Цетиња. Био је писар на дворovima зетских господара Ивана Црнојевића и његових синова Ђурђа и Стефана. Потписивао се као Никола, Никола Косијер, Никола Попов или Поповић, Николица Косијер. Једна од варијаната његовог потписа указује да је потицао из свештеничке породице. Бавио се преписивањем рукописа и писањем владарских повеља. На двору Ивана Црнојевића, по заповести логотета Божидара Грка, преписао је до почетка лета 1485. један часловац у време султана Бајазита II, чију је врховну власт зетски господар тада признавао. Вероватно је у јесен 1487. у Петници преписао и рукопис псалтира с последовањем, некада у збирци ман. Лепавине, а данас у Повијесном музеју Хрватске. Написао је већину сачуваних повеља насталих у канцеларији Ђурђа и Стефана Црнојевића у раздобљу од 1492. до 1495, најчешће „по заповести господина Ђурђа Црнојевића”. Обављао је и задужења пристава, извршног владаревог судског органа у доказном поступку, и у том звању предводио пороту од 24 властелина која је, по налогу зетског господара, у новембру 1494. утврдила границе села Грађана. Уколико је из XVIII в. веродостојан препис једне исправе Скендер-бега Црнојевића, издате 1527, наставио је службу писара код трећег сина Ивана Црнојевића, потурчењака који је 1513. постављен за санџак-бега Црногорског санџака. Наиме, Скендер-бег је потврдио једну повељу Ивана Црнојевића ман. Врањини, коју је у Жабљаку написао „Никола Поповић бивши јазажија (писар) Скендербегов у то вријеме”.

ИЗВОРИ: Љуб. Стојановић, *Сџари српски записи и најписи*, I, Београд 1902, бр. 355—356; Божидар Шекуларац, *Дукљанско-зетске повеље*, Титоград 1987.

Ђ. Бубало

Никола Маињанин (Модрушки), црквени великодостојник, дипломата, хуманистички писац (Маине код Будве, око 1427 — Рим, 1480)

Припадао је которском властeosком роду Пасквилића (de Pasqualibus). Школовао се у Венецији, где

је стекао докторат из филозофије и теологије. Помиње се 1456. као опат бенедиктинског ман. Св. Луције у Башки (Крк). Рукоположен је за бискупа Сења 1457. Учествовао је на црквеном сабору у Мантови 1459, а ишао је 1460. као папски изасланик у дипломатску мисију на двор босанског краља Стефана Томаша. Када је папа Пије II преместио седиште Крбавске бискупије у Модруш, постављен је 1461. за бискупа новоосноване Модрушке бискупије. Бавио се дипломатским пословима и учествовао је у припремама за одбрану од Турака. Више пута је као папски посланик ишао у мисије код угарског краља Матије Корвина и босанског краља Стефана Томашевића. Након пада Босне под османску власт 1463. отишао је у Италију и није се више враћао у бискупију којом је столовао. Био је гувернер италијанских градова Витерба, Асколија, Фана, Сполета и Тодија и тамо наставио да обавља различите црквене и дипломатске послове за папу.

Био је хуманистички образован, следбеник аристотеловске и схоластичке хришћанске спекулативне традиције. Заузимао се за употребу глагољице у богослужењу. Написао је више дела, међу којима су: *Dialogus de mortalium felicitate*, *De titulis et auctoribus Psalmorum*, *De consolatione*, *De bellis Gothorum*, *De humilitate*, *Defensio ecclesiasticae libertatis*. Посебно треба издвојити посмртни говор који је одржао у Риму поводом смрти кардинала Риарија. Говор је штампан 1474. под насловом *Oratio in funere Reverendissimi domini d. Petri Cardinalis Sancti Sixti habita a reverendo patre domino Nicolao episcopo Modrussiensis* и представља најстарију инкунабулу аутора који потиче са простора источне обале Јадрана. Сахрањен је у Цркви Санта Марија дел Пополо у Риму.

ЛИТЕРАТУРА: Серафин Хркаћ, *Никола Модрушки*, ПИХФБ, 1976, бр. 3—4, 145—156; Jadranka Neralić, *Nicholas of Modruš (1427—1480): Bishop, Man of Letters and Victim of Circumstances*, BSRs, 2003, Vol. XX, № 2, 15—23.

В. Живковић

Никола Монета, властелин, скадарски војвода (? — ?), 1433—1479.

Био је син Рајка Монете, властелина у служби Балше III, и Јелене, чији је далеки предак био краљ Вукашин. Његова чукунбаба по женској линији била је Вукашинова кћи Оливера, удата за зетског господара Ђурђа I Балшића. Имао је браћу Јакова и Момчила. После смрти Балше III 1421, Рајко је прешао у службу Млечанима, а 1433. млетачки Сенат одобрио му је право да буде прокуратор српских цркава на Скадарском језеру јер су склоне пропадану, и да синовима преда у наслеђе војну службу с три коња „на латински начин”. Наследио је од оца војну службу, која је подразумевала заповедни-